

การจัดการความรู้ (ด้านการวิจัย)

ครั้งที่ 1

ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2564

KM

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

คำนำ

ตามที่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดไว้ว่าส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการเพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการตระหนักและเห็นความสำคัญของบุคลากรโดยเฉพาะ การพัฒนาความรู้แก่บุคลากรเก่าและใหม่ในหน่วยงานให้มีความรู้และมีทักษะในการปฏิบัติงานด้านการ เรียนการสอน เพื่อพัฒนาและปรับปรุงวิธีการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการมีองค์ความรู้ทั้งที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) อยู่เป็น จำนวนมากจึงต้องมีการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กร แห่งการเรียนรู้ รวมถึงมีการเข้าถึงและการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing)

ในการนี้วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการได้รวบรวมผลงานของวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการจากการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการวิจัย เรื่อง เทคนิคการทำวิจัย วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ณ ห้อง A ๓๑๐ ชั้น ๓ อาคารสิรินธร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เพื่อให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยได้ทราบถึง แนวทางการปฏิบัติที่ดี (Good Practices) ของบุคลากรในวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ ในการพัฒนาทักษะและความรู้ในการเขียนวิจัย และสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
แนวโน้มโลกที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศด้วยการวิจัยด้านนวัตกรรม	
รศ.ดร.เพ็ญศรี ฉirinง.....	๑
การวิจัยเกี่ยวกับ Circular Economy หรือเศรษฐกิจหมุนเวียน	
ผศ.ดร.รัชยา ภักดีจิตต์.....	๖
การสำรวจข้อมูลเพื่อหาประเด็นวิจัย	
ผศ.ดร.ฐิติมา ไหล่ายอง	๗
แนวทางการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของกำลังคนของสถานประกอบการ	
ผศ.ดร.วรรณรี ปานศิริ.....	๘
Digital Education Transformation สู่การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้และการศึกษาในยุคดิจิทัล	
ผศ.ดร.ภูมิภควิชช์ ภูมิพงศ์ชคร.....	๑๐
ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ	
ดร.ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง.....	๑๔
การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยที่เป็นสากล	
ดร.นำพล ม่วงอวยพร.....	๑๖
การระบาดของโควิด-๑๙ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศด้านนวัตกรรมการบริหารการศึกษา : กรณีวิจัยในชั้นเรียน	
ผศ.ดร.วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย.....	๑๗
เทคนิคการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยด้านนวัตกรรมจัดการ ที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน	
ผศ.ดร.ชมภูษ ทุ่นนาค.....	๑๘

**องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ครั้งที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ**

ประเด็นความรู้ : ด้านการวิจัย
หัวข้อการจัดการความรู้ : ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
วันเดือนปีที่ดำเนินการ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

องค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ชื่อ - นามสกุล : รศ.ดร.เพ็ญศรี ฉirinง
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ : ๐๘๑-๔๘๗๙๐๑๐
E-mail Address : pensri.chi@rmutr.ac.th

หัวข้อ/เรื่องที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : CONTEXT/C

แนวโน้มโลกที่ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศด้วยการวิจัยด้านนวัตกรรม

รายละเอียด/วิธีการที่ได้ดำเนินการ : ACTION/A

การวิจัยและนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อมของประเทศ สามารถนำพาประเทศหลุดพ้นจากกับดักประเทศรายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำ และกับดักความไม่สมดุลของการพัฒนา รวมทั้งทำให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และสร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) และเป้าหมายประเทศไทย ๔.๐

แนวโน้มหลักในสังคมโลกซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกคนและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว ทั้งด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการเมือง การวิเคราะห์ถึงผลกระทบของแนวโน้มใหญ่จะทำให้เกิดการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้ แนวโน้มใหญ่ที่สำคัญสำหรับโลกอนาคตในปี ๒๕๗๓ สรุปได้ดังนี้ (Roland Beger Strategy Consultants, ๒๐๑๗, <https://www.yumpu.com>)

๑. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร

สัดส่วนของประชากรโลกที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๒.๓ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๖.๕ ในปี ๒๕๗๓ หรือเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๔ ซึ่งเร็วกว่าช่วงปี ๒๕๔๓ – ๒๕๕๕ ที่เพิ่มขึ้น เพียงร้อยละ ๒.๓ ทำให้สัดส่วนประชากรในวัยแรงงานลดลง ส่งผลถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ช้าลง ประเทศไทยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรไปในทิศทางเดียวกัน อัตราการเกิดใหม่ของประชากร ลดลงจากการตัดสินใจชะลอการมีบุตรของแต่ละครอบครัว ประชากรมีอายุขัยเฉลี่ยสูงขึ้นด้วยการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ เกิดปรากฏการณ์สังคมสูงวัยซึ่งผู้สูงอายุมีโอกาสเป็นผู้พึ่งพิงมากขึ้น เกิดการโยกย้ายถิ่นฐานทั้งภายในประเทศและจากต่างประเทศ การเข้าสู่สังคมเมือง แรงงานยังคงมีปัญหาด้านคุณภาพและการ ถูกทดแทนด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และประชากรจะมีอัตราสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงขึ้นแต่ยังคง มีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายใหม่ใน

ประเทศไทย ได้แก่ การรักษาการเติบโตและสัดส่วนของประชากร การจัดการด้านสาธารณสุขและการศึกษา แต่การพลิกโฉมด้านสังคมอาจก่อให้เกิดโอกาสใหม่แก่ประเทศไทย เช่น การขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การเกิดตลาดใหม่ด้านการบริการสำหรับผู้อุปโภคบริโภคเฉพาะกลุ่ม เป็นต้น

๒. โลกาภิวัตน์และตลาดในอนาคต

กระแสโลกาภิวัตน์ได้นำมาซึ่งการเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า บริการ เงินทุน บุคคล สารสนเทศ องค์ความรู้และเทคโนโลยี การค้าเสรีได้นำมาซึ่งการแข่งขันในตลาดโลกที่รุนแรงขึ้น ประเทศต่าง ๆ พยายามรวมกลุ่ม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยสร้างตลาดร่วมเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทาน และใช้ประโยชน์จากการไหลของกระแสความรู้และการเคลื่อนย้ายแรงงานทักษะสูง หรือแรงงานที่มีความสามารถพิเศษเพื่อสร้างนวัตกรรม ความท้าทายของประเทศไทยคือการพัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพเพื่อแข่งขันกับผู้ผลิตและผู้ให้บริการจากต่างประเทศ อีกทั้งเป็นการเปิดโอกาสในการขยายธุรกิจในตลาดเศรษฐกิจที่มีข้อตกลงการค้าเสรีร่วมกัน นอกจากนี้ยังต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) และเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเปรียบเสมือนกระดูกสันหลังของเศรษฐกิจไทยให้อยู่รอดได้ท่ามกลางการแข่งขันที่เข้มข้นในยุคการค้าเสรีและโลกาภิวัตน์ นอกจากนี้ผลกระทบด้านเศรษฐกิจแล้ว ผลกระทบด้านความมั่นคงอันเนื่องมาจากการเผยแพร่ลัทธิสุดโต่ง (Extremism) ลัทธินิยมความรุนแรง และอาชญากรรมข้ามชาติที่ใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงที่ดีขึ้น เป็นสิ่งที่ประเทศไทยต้องเตรียมการรับมือเช่นกัน

๓. การขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ

ประชากรโลกโดยเฉพาะชนชั้นกลางที่เพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น จึงต้องคำนึง ถึงความมั่นคงด้านน้ำ ด้านอาหาร และด้านพลังงานซึ่งมีความเกี่ยวพันกัน (Nexus) ภาวะขาดแคลนทรัพยากรน้ำ จะส่งผลให้เกิดการลงทุนด้านการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และการอนุรักษ์ป่าไม้ ซึ่งจะส่งผลถึงความมั่นคงด้านอาหาร เช่นเดียวกับความมั่นคงด้านพลังงาน ซึ่งต้องการการวิจัยและพัฒนาพลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงาน

๔. ความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

การเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้อุณหภูมิของโลกสูงขึ้น ซึ่งเกิดจากการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์โดยตรง ในปี ๒๕๗๓ คาดว่าโลกจะมีอุณหภูมิเฉลี่ยเพิ่มขึ้นประมาณ ๑ องศาเซลเซียส ซึ่งอาจ ส่งผลให้อัตราการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และระดับน้ำทะเลสูงขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการละลายของน้ำแข็งขั้วโลกและการขยายตัวของน้ำในมหาสมุทร สำหรับประเทศไทยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก และภัยพิบัติทางธรรมชาติทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศและส่งผลต่ออัตราการเติบโตด้านการเกษตรและชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ ความท้าทายที่สำคัญคือการเตรียมการเพื่อรับมือกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อในอนาคต และส่งเสริมให้เกิดความตระหนักด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อแก้ปัญหาภาวะและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกผ่านกลไก หรือมาตรการต่าง ๆ เช่น นโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การจัดทำบัญชีก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงาน ภาคอุตสาหกรรมและภาคขนส่ง การจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตเมือง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม วิฤตและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศนี้ก่อให้เกิดโอกาสในการลงทุนด้านการพัฒนา

เพื่อสิ่งแวดล้อม เช่น แบบจำลองเพื่อคาดการณ์การเกิดภัยพิบัติ และเทคโนโลยี พลังงานทดแทน หรือพลังงานสะอาด เป็นต้น

๕. กระแสสังคมฐานความรู้

การแบ่งปันความรู้ในอนาคตจะมีประสิทธิภาพสูงมาก โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นกลไกในการเชื่อมโยง ทำให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อสังคมที่มีเสถียรภาพและโลกที่น่าอยู่ของคนรุ่นหลัง สำหรับประเทศไทยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งมีเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรมทำให้มีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ ทำให้เกิดความยั่งยืนทั้งในระดับปัจเจกชน ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้การวิจัยและนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญของสังคมฐานความรู้ โดยต้องมีการจัดการความรู้ที่ดี ทั้งการสร้างและการกระจายความรู้สู่ประชาชน และคนในสังคมต้องเข้าถึงความรู้ได้อย่างทั่วถึง นอกจากมิติด้านความรู้แล้ว มิติด้านคุณธรรมก็เป็นเงื่อนไขที่สำคัญของสังคมที่เจริญตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คุณธรรมเป็นสิ่งที่ช่วยลดการใช้ความรุนแรง การทุจริต และการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของประชาชนและเสถียรภาพทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

๖. การมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบระดับประเทศ

โลกในอนาคตจะมีความร่วมมือที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่น การร่วมกันพัฒนาเพื่อแก้ปัญหาภาวะโลกร้อนซึ่งส่งผลกระทบต่อทุกประเทศ การมีส่วนร่วมในนโยบายระดับประเทศโดยการลงนามในข้อตกลงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นต้น ประเทศไทยมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบระดับประเทศด้วยการให้การรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (The Sustainable Development Goals: SDGs) ของสหประชาชาติ และให้สัตยาบันต่อความตกลงปารีส (Paris agreement) ภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การให้ความสำคัญกับการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประชาคมโลกเป็นโอกาสของประเทศไทยที่จะปรับทิศทางการพัฒนาให้ยั่งยืนยิ่งขึ้น โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักนำและมีการวิจัยและนวัตกรรมเป็นปัจจัยสนับสนุน อีกทั้งเป็นโอกาสที่ไทยจะได้แสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ในการถ่ายทอดแนวปฏิบัติที่ดีตามศาสตร์พระราชาสู่ประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ

๗. บูรณาการวิสัยทัศน์และภูมิรัฐศาสตร์ใหม่

ภูมิรัฐศาสตร์ใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งดุลอำนาจได้เคลื่อนย้ายมาทางเอเชียมากขึ้น จากความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย มีผลต่อการกำหนดนโยบายการต่างประเทศและนโยบายการค้าระหว่างประเทศของไทย องค์กรความรู้จากการวิจัยจะช่วยสนับสนุนการกำหนดท่าทีที่ถูกต้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศในเวทีความร่วมมือต่าง ๆ เช่น ประชาคมอาเซียน เวทีอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และเวทีความร่วมมือหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (One Belt, One Road) เป็นต้น เวทีความร่วมมือหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางริเริ่มโดยสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียน เอเชียใต้ เอเชียกลาง ตะวันออกกลาง แอฟริกา และยุโรปเข้าด้วยกัน หากคำนึงถึงศักยภาพของประเทศไทยในด้านทำเลที่ตั้งและด้านอื่น ๆ ประเทศไทยอาจมีโอกาสนในการขยายตลาดไปสู่หลายประเทศทั่วโลกผ่านเวทีความร่วมมือหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง และในขณะเดียวกันจะเป็นประตูสู่อาเซียนและอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงได้

๘. เทคโนโลยีและนวัตกรรม

Manyika Chui, Bughin, Dobbs, Bisson, and Marrs (๒๐๑๓) กล่าวถึงการเร่งพัฒนาเทคโนโลยี โดยการควบรวมองค์ความรู้จากหลากหลายศาสตร์เข้าด้วยกัน เกิดเป็นเทคโนโลยีพลิกโฉมฉับพลัน (Disruptive technology) ที่ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างกว้างขวาง ทำให้คุณภาพชีวิตสูงขึ้น เกิดรูปแบบการผลิตและบริการใหม่ ๆ สร้างอาชีพและการจ้างงานรูปแบบใหม่ แต่ในขณะเดียวกันก็อาจทดแทนแรงงานคนรูปแบบเดิมและอาจทำให้การผลิตและบริการรูปแบบเดิมต้องยุติลง เช่น อินเทอร์เน็ตเคลื่อนที่ (Mobile internet) การวางระบบอัตโนมัติทดแทนแรงงานคน รวมถึงแรงงานที่มีความรู้ (Automation of knowledge work) การเชื่อมต่อของสรรพสิ่ง (Internet of Things) การประมวลผลแบบคลาวด์ (Cloud computing) หุ่นยนต์ขั้นสูง (Advanced robotics) การถอดรหัสพันธุกรรม (Next-generation genomics) ยานยนต์อัตโนมัติ (Autonomous vehicles) หน่วยเก็บพลังงาน (Energy storage) การพิมพ์ ๓ มิติ (๓D printing) วัสดุขั้นสูง (Advanced materials) และพลังงานหมุนเวียน (Renewable energy) เทคโนโลยีพลิกโฉมฉับพลันที่เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของประเทศไทย ทั้งเป็นการยกระดับการดำเนินงานและกระตุ้นให้เกิดการเตรียมพร้อมรับมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง อาทิ

๑) เพิ่มประสิทธิภาพ และเพิ่มความโปร่งใสในการทำธุรกรรมและการให้บริการของภาครัฐและภาคเอกชน ๒) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการ ผ่านการปรับโครงสร้างการผลิต โครงสร้างการแข่งขัน เพิ่มผลิตภาพในภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการเปลี่ยนรูปแบบวัตถุดิบ และปัจจัยการผลิต ลดต้นทุน ลดทรัพยากร ลดตัวกลางการทำธุรกรรม และเพิ่มโอกาสให้แก่วิสาหกิจเริ่มต้น (Startup)

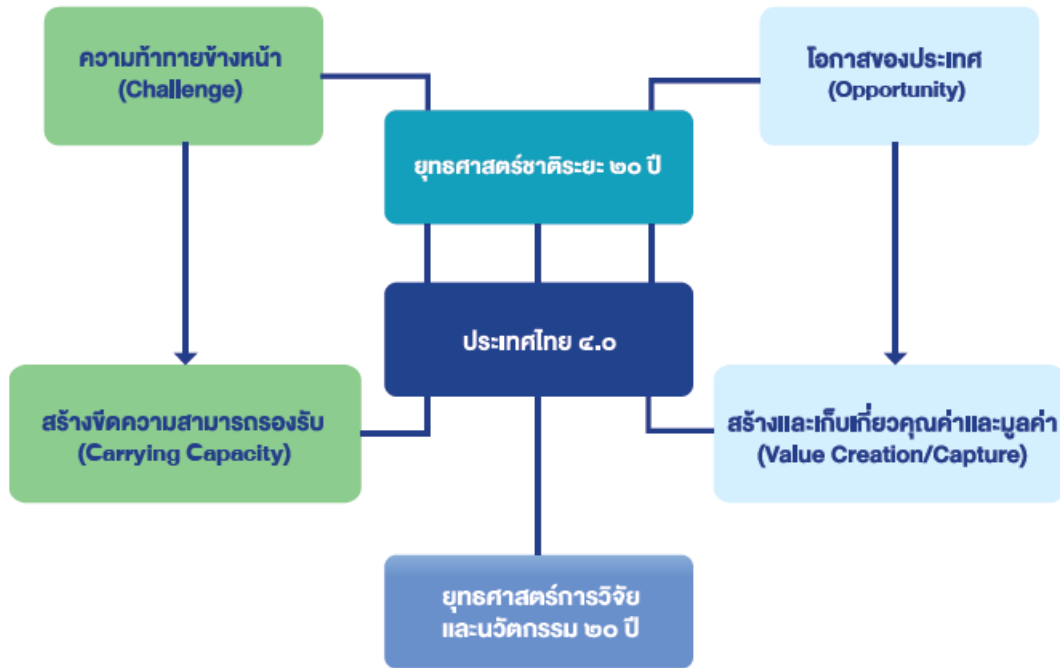
๓) เปลี่ยนโครงสร้างการจ้างงาน พัฒนาค้นให้มีทักษะใหม่ตลอดเวลา และปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต

๔) เพิ่มความปลอดภัย และแก้ปัญหาการจราจร โดยภาครัฐต้องปรับเปลี่ยนกฎระเบียบและการจัดการเพื่อรองรับ

๕) ยกระดับด้านสุขภาพและการแพทย์ เพิ่มอายุขัยของประชากร ปรับเปลี่ยนระบบประกันสุขภาพ ปรับปรุงพันธุ์พืชและสัตว์ที่ตอบโจทย์เฉพาะซึ่งประเทศไทย ต้องเตรียมข้อกำหนดทางจริยธรรมและกฎหมายรองรับ ๖) เปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการใช้พลังงานหมุนเวียนของโลก ลดต้นทุนในการผลิตพลังงาน และลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ผลลัพธ์/ผลสำเร็จ : RESULT/R

เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงพลิกโฉมฉับพลัน (Global disruptive change) อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านโอกาสของประเทศและความท้าทายข้างหน้า ประเทศไทยจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมที่จะทำให้ประเทศสามารถสร้างและเก็บเกี่ยวคุณค่าและมูลค่าต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างขีดความสามารถ ให้กับสังคมและประชาชนในประเทศได้ในระยะยาว โดยมีเป้าหมายสูงสุดให้การวิจัยและนวัตกรรมเป็นส่วนสำคัญที่สนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

เอกสารอ้างอิง

Manyika James, Chui Michael, Bughin Jacques, Dobbs Richard, Bisson Peter, and Marrs Alex. (๒๐๑๓). *Disruptive Technologies: Advances That Will Transform Life, Business, and the Global Economy*. McKinsey Global Institute

Roland Berger Strategy Consultants. (๒๐๑๓). *Trend compendium ๒๐๓๐*. Retrieved from <https://www.yumpu.com/en/document/read/๓๕๓๒๒๕๙/trend-compendium-๒๐๓๐-roland-berger-strategy-consultants>, January ๑๒, ๒๐๒๒.

**องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ภาคเรียนที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ**

ประเด็นความรู้ : ด้านการวิจัย
หัวข้อการจัดการความรู้ : ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
วันเดือนปีที่ดำเนินการ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

องค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ชื่อ - นามสกุล : ผศ.ดร.รัชยา ภัคดีจิตต์
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ : ๐๙๘-๙๑๙๑๘๕๔
E-mail Address : Rachaya_pa@yahoo.co.th

หัวข้อ/เรื่องที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : **CONTEXT/C**
การวิจัยเกี่ยวกับ Circular Economy หรือเศรษฐกิจหมุนเวียน

รายละเอียด/วิธีการที่ได้ดำเนินการ : **ACTION/A**

๑. การแสวงหาความรู้ (Knowledge acquisition) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศเกี่ยวกับความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน โดยเน้นที่รูปแบบ Circular Economy หรือเศรษฐกิจหมุนเวียนทั้งจากเอกสารทางวิชาการ สื่อต่าง ๆ เช่นวารสาร รายงานการวิจัย เอกสาร บทความวิชาการที่เผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ต

๒. การสร้างความรู้ (Knowledge creation) ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ Circular Economy หรือเศรษฐกิจหมุนเวียนที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

๓. จัดเก็บความรู้ (Knowledge storage) ทั้งในรูปแบบเอกสาร และ Soft file

๔. การวิเคราะห์และคัดกรองข้อมูล (Knowledge analysis and data meaning) ที่ถูกต้อง

๕. ถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ (Knowledge transfer and dissemination) โดยการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการประชุม บรรยาย และสัมมนา การเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกิดจากการวิจัย

๖. การประยุกต์ใช้และปรับความรู้ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา (Knowledge application and validation)

ผลลัพธ์/ผลสำเร็จ : **RESULT/R**

๑. วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการมีการสร้างความรู้ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และนโยบายขององค์การ
๒. อาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการมีความรู้ ความสามารถและมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้
๓. อาจารย์และบุคลากรของวิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการความรู้ของวิทยาลัย

**องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ครั้งที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ**

ประเด็นความรู้ : ด้านการวิจัย
หัวข้อการจัดการความรู้ : ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
วันเดือนปีที่ดำเนินการ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

องค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ชื่อ - นามสกุล : ผศ.ดร.ฐิติมา ให้อยอง
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ : ๐๘๔-๕๒๘๔๔๔๕
E-mail Address : thitimah@gmail.com

หัวข้อ/เรื่องที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : CONTEXT/C

การสำรวจข้อมูลเพื่อหาประเด็นวิจัย

รายละเอียด/วิธีการที่ได้ดำเนินการ : ACTION/A

ทำการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องและทำการทบทวนและจัดหมวดหมู่ข้อมูลทั้งหมด และทบทวนงานวิจัยใน filed ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสำรวจว่ามีประเด็นใดที่ยังไม่ได้รับการทำวิจัย ดังนี้

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นขั้นตอนของการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวคิดหลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา และการศึกษาผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องว่าปัญหาการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ได้มีการวิจัยแล้วโดยใช้แนวคิด ทฤษฎีอะไร มีรายละเอียดอะไร ในลักษณะใด และผลการวิจัยเป็นอย่างไร เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมายและ สมมุติฐานที่ชัดเจน หรือศึกษาแนวทางการวิจัยเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อน หรือนำผลวิจัยไปอ้างอิง ความสอดคล้องหรือขัดแย้ง ดังนั้นผู้วิจัยจำเป็นต้องมีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ คัดเลือกเอกสารอ่านและการจดบันทึก รวมทั้งสรุปประเด็นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในลักษณะของการสังเคราะห์ประเด็นที่นำมาใช้อ้างอิงเพื่อนำเสนอให้ผู้ศึกษามีแนวคิดในภาพรวม

ผลลัพธ์/ผลสำเร็จ : RESULT/R

ได้ประเด็นในการวิจัย

**องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ครั้งที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ**

ประเด็นความรู้ : ด้านการวิจัย
หัวข้อการจัดการความรู้ : ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
วันเดือนปีที่ดำเนินการ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

องค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ชื่อ - นามสกุล : ผศ.ดร.วรรณรี ปานศิริ
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ : ๐๘๘- ๙๑๙๕๗๐๙
E-mail Address : wannaree.pan@rmutr.ac.th

หัวข้อ/เรื่องที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : CONTEXT/

แนวทางการวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของกำลังคนของสถานประกอบการ

รายละเอียด/วิธีการที่ได้ดำเนินการ : ACTION/A

การดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของกำลังคนของสถานประกอบการแบ่งออกเป็น ๕ ขั้นตอน มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัยโดยการสังเคราะห์เอกสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีหลักการ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ ๒ การศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารการผลิตกำลังคนของสถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ และศึกษาสภาพความต้องการคุณภาพกำลังคนของสถานประกอบการ

ขั้นตอนที่ ๓ การร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ

ขั้นตอนที่ ๔ การตรวจสอบและประเมินกลยุทธ์ ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ ๕ การปรับปรุงและนำเสนอกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดกลุ่มประชากร (ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานประกอบการ)

กลุ่มตัวอย่างที่จะเก็บข้อมูล (ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารสถานประกอบการ)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ฉบับที่ ๑ แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาเรื่องสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารการผลิตกำลังคน

ฉบับที่ ๒ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการเรื่องสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในคุณภาพกำลังคนในสถานประกอบการ

ฉบับที่ ๓ แบบตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ เป็นแบบสอบถามที่จัดส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความเหมาะสมความเป็นไปได้และประโยชน์ของร่างกลยุทธ์

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

๑. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการ นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน พร้อมหาดัชนีความ สอดคล้องระหว่างข้อความคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC)

๒. ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ๓๐ คน หลังจากนั้น นำไปใช้ในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์เพื่อหากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาต่อไป

การวิเคราะห์เพื่อหากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา

โดยวิเคราะห์จากปริมาณการผลิตนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษาและการ ตอบสนองความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ

ผลลัพธ์/ผลสำเร็จ : RESULT/R

๑) ทราบสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารการผลิตกำลังคนของสถานศึกษาเพื่อ ตอบสนองความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการ

๒) ได้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของกำลังคนของสถานประกอบการ

**องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ครั้งที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ**

ประเด็นความรู้ : ด้านการวิจัย
หัวข้อการจัดการความรู้ : ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
วันเดือนปีที่ดำเนินการ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

องค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ชื่อ - นามสกุล : ผศ.ดร.ภูมิภควัชร จุฬพงษ์คุณศร
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ : ๐๙๔-๙๖๑๕๖๖๕
E-mail Address : phumphakhawat.ps@gmail.com

หัวข้อ/เรื่องที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : CONTEXT/C

Digital Education Transformation สู่การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้และการศึกษาในยุคดิจิทัล

รายละเอียด/วิธีการที่ได้ดำเนินการ : ACTION/A

เทคโนโลยีนั้นได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงการทำงานในหลากหลายอุตสาหกรรม และวงการการศึกษาเองก็ย่อมเป็นหนึ่งในนั้นด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการนำอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในโรงเรียน, บทบาทของ E-Learning ที่ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการที่ผู้คนสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และเทคโนโลยีอื่น ๆ อีกมากมายที่ได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวงการการศึกษา ในบทความนี้ เราจะมาเจาะลึกกันถึงความเป็นไปได้ ๓ ประการที่จะนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เปลี่ยนแปลงการศึกษาในระดับชั้นต่าง ๆ การศึกษานั้นถือเป็นหนึ่งในปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของประเทศไทยในการก้าวตามนโยบายประเทศไทย ๔.๐ ให้สำเร็จ การดูแลเยาวชนและให้การศึกษาที่ทันสมัยรวมไปถึงการเสริมสร้างทักษะทางด้านการใช้งานเทคโนโลยีที่เหมาะสมนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นต่อการเตรียมตัวสู่โลกยุคดิจิทัล ในขณะที่เหล่าผู้ใหญ่วัยทำงานเองก็ต้องเรียนรู้เทคโนโลยีและสร้างทักษะใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง เรียกได้ว่าในอนาคตนั้น การศึกษาจะเป็นเรื่องของทุกคนในทุกช่วงวัย ไม่ใช่เพียงแค่เด็กเท่านั้นที่จะต้องเรียนอีกต่อไป

นอกจากนี้ การศึกษาจะกลายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในทุก ๆ สถานที่ ไม่ได้ถูกจำกัดแต่เพียงในสถาบันการศึกษาเท่านั้น และการเรียนการสอนภายในสถาบันการศึกษาเองก็จะต้องเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณค่ามากยิ่งขึ้นและเกิดการโต้ตอบมากยิ่งขึ้น ส่วนการเรียนรู้นอกสถาบันศึกษานั้นก็จะมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้และการปรับปรุงให้การศึกษาที่เหมาะสมกับทักษะความสามารถ และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนให้มากยิ่งขึ้น ด้วยการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เป้าหมายเหล่านี้ก็จะสามารถเกิดขึ้นได้จริง แต่การวางแผนในระยะยาวที่ได้นั้นก็เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการสร้างสิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นจริงได้ในประเทศไทย

ในการตอบรับต่อนโยบายประเทศไทย ๔.๐ ให้สำเร็จนี้ การศึกษา ๔.๐ ถือเป็นก้าวสำคัญที่จะช่วยให้คนไทยในอนาคตมีทักษะในการใช้งานเทคโนโลยีเพื่อแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ให้ได้ ซึ่งนั่นก็ส่งผลให้การปรับปรุงให้การศึกษาที่มีประสิทธิภาพที่สูงยิ่งขึ้น และการออกแบบการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ให้เหมาะสมกับอนาคตมากยิ่งขึ้นไปด้วย

อีกประเด็นหนึ่งซึ่งสำคัญต่อด้านการศึกษา ๔.๐ ของไทยนั่นก็คือการทำให้การศึกษาสามารถถูกเข้าถึงได้อย่างกว้างขวางยิ่งกว่าเดิม เพื่อให้เยาวชนไทยทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจนแค่ไหนก็ยังสามารถเข้าถึงการศึกษาในระดับของคุณภาพที่ใกล้เคียงกันได้ ไม่ว่าจะเป็นผู้สอนหรือเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนก็ตามแต่ ปริมาณของครูและเทคโนโลยีที่จะช่วยให้ครูสามารถเข้าถึงนักเรียนได้มากขึ้นนั้นจึงกลายเป็นอีกสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ

ส่วนเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอนเองนั้นก็ต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน ด้วยการศึกษาดตามหลักสูตร STEM นั้น คอมพิวเตอร์และวิทยาศาสตร์จะต้องถูกยกขึ้นมาเป็นวิชาหลัก ไม่ใช่วิชารองเหมือนอย่างแต่ก่อน ในขณะที่การเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งจะลดการสอนแยกรายวิชาลงไป และเปลี่ยนการสอนเป็นแบบบูรณาการที่นำเนื้อหาจากหลากหลายวิชามาสาริตถึงสิ่งที่เกิดขึ้นในโลกจริงในหลากหลายแง่มุม ก็จะทำให้กลายเป็นอีกแนวทางการสอนแบบใหม่ที่จะเกิดขึ้นเพื่อตอบโจทย์ความต้องการด้านการศึกษาเหล่านี้

ทั้งหมดนี้ถือเป็นก้าวใหญ่ที่คงไม่สามารถเกิดขึ้นได้ชั่วข้ามคืนภายในประเทศไทย ในขณะที่เทคโนโลยีก็จะเป็นปัจจัยสำคัญที่เร่งให้ภาพเหล่านี้เกิดขึ้นจริงได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น และมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มความสามารถในการสอนของครู และความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงยิ่งขึ้นไปได้

ผลลัพธ์/ผลสำเร็จ : RESULT/R

สร้างสถาบันการศึกษาแห่งอนาคตด้วยแนวคิด Connected Campus

จากการที่เนื้อหาการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนแปลงไปจากการใช้กระดาษไปสู่รูปแบบที่เป็นดิจิทัล สถาบันการศึกษาเองก็ต้องมองหาหนทางใหม่ ๆ ในการสร้างสรรค์สื่อการเรียนการสอนและการนำเสนอเหล่านี้มาใช้สอนผู้เรียนให้ได้ ดังเช่น

หนังสือและสื่อการเรียนแบบดิจิทัล: การแจกเอกสารการเรียนการสอนในรูปแบบของไฟล์ PDF, DOCX, PPTX, วิดีโอ และทำการส่งต่อผ่านบริการ Cloud ก็ได้เริ่มกลายเป็นแนวทางพื้นฐานที่ถูกใช้กันในปัจจุบัน ซึ่งในอนาคตเอกสารการเรียนการสอนเหล่านี้ก็จะถูกเปลี่ยนรูปแบบไปสู่การเป็น Immersive Textbook ที่สามารถถูกใช้เรียนรู้ได้ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมถึงเปิดให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถสื่อสารกันได้โดยตรง

การสร้างและใช้สื่อการเรียนแบบดิจิทัล: อุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงจะถูกนำมาใช้บันทึกการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นมากขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่เทคโนโลยีอย่าง Smart Whiteboard เองก็จะช่วยให้สามารถบันทึกเนื้อหาการสอนทั้งการเขียนกระดาน, การเปิดไฟล์นำเสนอ หรือการเปิดวิดีโอให้นักเรียนดูนั้นง่ายขึ้น การนำ Augmented Reality/Virtual Reality มาใช้สอน: สื่อการเรียนการสอนที่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนได้นั้นจะเริ่มถูกนำเสนอผ่าน Augmented Reality (AR) และ Virtual Reality (VR) กันมากขึ้น และแม้แต่วิดีโอแบบ ๓๖๐ องศาเองก็จะถูกนำมาใช้ในการสอนด้วยเช่นกัน

สื่อสารภายในชั้นเรียนด้วยแนวคิด Connected Classroom: ครูและนักเรียนจะต้องมีแนวทางการสื่อสารระหว่างกันในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้การสื่อสารสอบถามประเด็นต่าง ๆ สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในและนอกห้องเรียน สำหรับโรงเรียนชั้นประถมหรืออ่อนกว่านั้น ช่องทางการสื่อสารเหล่านี้อาจต้องครอบคลุมถึงการสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครองด้วย เพื่อช่วยให้สามารถปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็กแต่ละคนได้อย่างแท้จริง

การเรียนรู้ตลอด ๒๔x๗: การเรียนการสอนนั้นจะเกิดขึ้นทั้งที่บ้านและภายในสถาบันการศึกษา และเปลี่ยนจากการเรียนเพียงแค่ ๘ ชั่วโมงภายในห้องเรียนไปสู่การเรียนแบบ ๒๔x๗ ที่เกิดขึ้นทุกที่ทุกเวลาแทน

การปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล: ด้วยการประยุกต์นำ AI มาใช้ เด็กนักเรียนแต่ละคนก็จะได้รับแผนการเรียนและเนื้อหาการเรียนรู้อันแตกต่างกันไปตามทักษะของตนเอง

การเรียนรู้ผ่านเกม: เพื่อให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจมากขึ้น การเรียนรู้ผ่านเกมนั้นก็จะกลายมาเป็นอีกแนวทางหนึ่งซึ่งช่วยดึงความสนใจจากนักเรียนได้

การทำแบบทดสอบออนไลน์: การทดสอบเพื่อชี้วัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนนั้นจะสามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ตลอดเวลาผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเทคโนโลยีสำหรับป้องกันการโกงการสอบแบบออนไลน์นั้นก็จะถูกนำมาใช้งานด้วย

โครงการวิจัยที่มีเทคโนโลยีเป็นส่วนเสริม: การนำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้าไปเสริมให้กับสาขาต่าง ๆ อย่างเช่น การแพทย์, กสิกรรม และวิศวกรรมนั้นจะช่วยให้การศึกษาในระดับปริญญาตรีไปจนถึงปริญญาเอกนั้นมีการแข่งขันที่เข้มข้นขึ้น และยังสามารสร้างโอกาสใหม่ ๆ ทางด้านงานวิจัยที่ผสมผสานเทคโนโลยีเข้าไปได้อีกด้วย

แนวโน้มใหม่ ๆ เหล่านี้จะช่วยนำวงการการศึกษาไปสู่ความเป็นดิจิทัลมากขึ้น อุปกรณ์อย่าง Tablet, Smartphone และคอมพิวเตอร์นั้นจะกลายเป็นเครื่องมือหลักที่ใช้ในการเรียน และการเชื่อมต่อ Internet นั้นจะกลายเป็นส่วนสำคัญในการเข้าถึงเนื้อหาการเรียนการสอนที่ครูและนักเรียนจะไม่สามารถขาดได้อีกต่อไป

ในประเทศไทยปัจจุบันนี้ก็มีบางโรงเรียนที่เริ่มนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้สอนนักเรียนแล้ว สื่อการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ได้ถูกใช้เพื่อดึงความสนใจในห้องเรียนในแต่ละวิชาและสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน ในขณะที่คอร์สเรียนแบบออนไลน์เองก็มีบทบาทสำคัญในการที่ให้นักเรียนสามารถเลือกเรียนสิ่งที่ตนเองสนใจได้ ในขณะที่หลาย ๆ มหาวิทยาลัยในประเทศไทยเองก็ได้เริ่มปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานทางด้าน IT เพื่อให้รองรับต่อการทำงานวิจัยใหม่ ๆ ที่มีเทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนแล้ว

สร้างสถาบันการศึกษาที่ปลอดภัยยิ่งขึ้น

ในขณะที่วิธีการในการเรียนรู้นั้นเปลี่ยนแปลงไป อีกหน้าที่สำคัญของสถาบันการศึกษานั้นก็คือการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ที่ปลอดภัยให้กับเหล่าผู้เรียน ซึ่งการรักษาความปลอดภัยในสถาบันการศึกษานั้นจะต้องขยายจากเพียงแค่ความปลอดภัยในเชิงกายภาพไปสู่การปกป้องเชิงดิจิทัลด้วย ดังนี้

ระบบกล้องวงจรปิดอัจฉริยะและเทคโนโลยีรู้จำใบหน้าซึ่งเชื่อมต่อกับระบบล็อกประตู: การผสมผสานเทคโนโลยีเหล่านี้เข้าด้วยกันจะช่วยเสริมความปลอดภัยให้กับอาจารย์, นักเรียน และเจ้าหน้าที่ได้ด้วยระบบ Authorized-based Access Control สำหรับสถาบันการศึกษา

ระบบ ID นักเรียนอัจฉริยะ, ระบบติดตามตำแหน่ง, ระบบติดตามรถรับส่งนักเรียน: เพื่อติดตามว่านักเรียนอยู่ที่ไหน ทำให้อาจารย์และผู้ปกครองสามารถติดตามดูแลนักเรียนแต่ละคนได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

ระบบประกาศเสียงตามสายแบบ IP-based: เพื่อสื่อสารกับอาจารย์, นักเรียน และเจ้าหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรองรับการตั้งค่าประกาศต่าง ๆ ล่วงหน้าได้

ระบบรักษาความปลอดภัยเครือข่ายและความเป็นส่วนตัวของข้อมูล: เพื่อปกป้องทุกคนในสถาบันการศึกษาจากภัยคุกคามบนโลกออนไลน์ และลดความเสี่ยงในการเกิดกรณีข้อมูลรั่วไหล ด้วยจำนวนของอุปกรณ์ที่เพิ่มขึ้นและความหลากหลายที่สูงขึ้น ในขณะที่ข้อมูลส่วนตัวของผู้ใช้งานแต่ละคนก็มีมูลค่ามากยิ่งขึ้นในแต่ละวัน ระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยก็ถือเป็นหนึ่งในประเด็นที่สำคัญที่สุดสำหรับสถาบันการศึกษาแห่งอนาคต

ประเด็นนี้อาจไม่ใช่เรื่องยากสำหรับวงการการศึกษาในเมืองไทยมากนัก เพราะเทคโนโลยีระบบกล้องวงจรปิดนั้นก็เป็นเทคโนโลยีที่ได้รับความนิยมแพร่หลายสำหรับสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ซึ่งสถาบันการศึกษาในไทยบางแห่งก็เริ่มทดสอบการต่อยอดไปสู่การนำ AI มาใช้ระบุตัวตนกันแล้ว สิ่งที

สถาบันการศึกษาในไทยยังขาดสำหรับการต่อยอดนี้ก็มักจะเป็นการขาดระบบ Data Center Infrastructure ที่เหมาะสม ซึ่งครอบคลุมถึงทั้งระบบ Server และ Storage สำหรับประมวลผลไฟล์วิดีโอจากระบบกล้องวงจรปิดนั่นเอง

สร้างระบบโครงสร้างพื้นฐาน IT ใหม่เพื่อรองรับสถาบันการศึกษาแห่งอนาคต

ด้วยความหลากหลายของอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายภายในสถาบันการศึกษาแห่งอนาคต ระบบ IT Infrastructure นั้นก็ต้องถูกอัปเดตครั้งใหญ่เพื่อรองรับความต้องการใหม่ ๆ เหล่านี้ แบนด์วิดท์ของระบบ Wi-Fi นั้นก็ต้องสูงพอที่จะรองรับการใช้งาน Application ใหม่ ๆ เช่น AR, VR, วิดีโอ ๓๖๐ องศา ได้ และนักเรียนหรืออาจารย์จำนวน ๔๐-๕๐ คนก็จะต้องเชื่อมต่อระบบเครือข่ายไร้สายพร้อม ๆ กันเพื่อเข้าถึงเนื้อหาเหล่านี้ภายในห้องเรียนได้ ในขณะเดียวกัน อุปกรณ์อย่างเช่น Smart Whiteboard ก็จะกลายเป็นอุปกรณ์ประจำห้องเรียนทุกห้องในอนาคต และการบันทึกเนื้อหาต่าง ๆ จาก Smart Whiteboard และกล้องบันทึกวิดีโอเองนั้นก็จะต้องใช้ระบบเครือข่ายความเร็วสูงเพื่อส่งเนื้อหาเหล่านี้ไปบันทึกที่ระบบกลางให้ได้

ทางด้าน Internet of Things (IoT) ภายในสถาบันการศึกษาสำหรับเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนและเพิ่มความปลอดภัยให้กับทุกคนในสถาบันการศึกษานั้น จำนวนของอุปกรณ์ที่ทำงานด้วยตัวเองโดยไม่มีผู้ใช้งานนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นอย่างมหาศาลในเวลาอันสั้น ระบบเครือข่ายจะต้องครอบคลุมการเชื่อมต่อทั้งแบบมีสายและไร้สาย รองรับการยืนยันตัวตนและกำหนดสิทธิ์ด้วยวิธีการอันหลากหลาย และมีการควบคุมการเข้าถึงเครือข่ายได้สำหรับอุปกรณ์แต่ละชนิดอย่างเฉพาะเจาะจง โดยความสามารถในการบริหารจัดการเครือข่ายได้จากศูนย์กลาง, การตรวจสอบการเชื่อมต่อเครือข่ายได้อย่างทั่วถึง และการเชื่อมระบบเข้ากับระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัย และระบบวิเคราะห์ข้อมูลด้านความมั่นคงปลอดภัยนั้นจะกลายเป็นความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่ออนาคต อีกทั้งกระบวนการในการบริหารจัดการและการดูแลรักษาระบบเครือข่ายนั้นก็ต้องเป็นไปแบบอัตโนมัติมากยิ่งขึ้น ตั้งแต่การเพิ่มอุปกรณ์ใหม่ ๆ เข้ามาใช้งาน ไปจนถึงการกำหนด VLAN, ACL, QoS และการตั้งค่าอื่น ๆ รวมถึงการจัดเก็บข้อมูล Log เพื่อตรวจสอบในภายหลังด้วย

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยหลายแห่งในประเทศไทยเองก็ได้มีการจับมือกับเหล่าผู้ให้บริการโครงข่าย ๔G เพื่อให้บริการระบบเครือข่ายสำหรับอุปกรณ์ IoT เพื่อทดสอบโครงการใหม่ ๆ และงานวิจัยใหม่ ๆ กันบ้างแล้ว ในขณะที่ระบบบริหารจัดการเครือข่ายแบบอัตโนมัติและระบบ Wi-Fi อัจฉริยะเองก็เริ่มถูกนำมาใช้งานเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของเหล่านักเรียนและอาจารย์กันมากขึ้น และตอบโจทย์ด้านข้อกำหนดของเมืองไทยในแง่ของ Security ไปด้วย

**องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ครั้งที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ**

ประเด็นความรู้ : ด้านการวิจัย
หัวข้อการจัดการความรู้ : ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
วันเดือนปีที่ดำเนินการ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

องค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ชื่อ - นามสกุล : ดร.ศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ : ๐๘๑-๘๔๒๐๙๐๔
E-mail Address : siriwat.ple@rmutr.ac.th

หัวข้อ/เรื่องที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : CONTEXT/C
ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ

รายละเอียด/วิธีการที่ได้ดำเนินการ : ACTION/A

ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

๑. การกำหนดปัญหาในการวิจัย ปัญหาการวิจัยเชิงคุณภาพมี ๒ ประเภท คือ การวิจัยลักษณะทั่วไป และการวิจัยลักษณะเฉพาะเจาะจง เช่น การวิจัยเพื่อหาสาเหตุ การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการและผลกระทบ ทั้งนี้ การศึกษาปรากฏการณ์เหล่านี้เป็นการศึกษาที่มองรอบด้านโดยคำนึงถึงบริบทของปรากฏการณ์นั้น ๆ

๒. การสำรวจวรรณกรรม ผู้วิจัยต้องสืบค้นวรรณกรรมเพื่อทบทวนว่ามีผู้ใดทำวิจัยในหัวข้อที่ศึกษาหรือไม่ เพื่อนำมาประยุกต์เป็นเครื่องมือในการกำหนดกรอบแนวคิดและสรุปแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมีบทบาทสำคัญในการเก็บข้อมูลที่ได้จากการสังเกต จดบันทึก สัมภาษณ์ และข้อมูลเอกสาร เพื่อหาข้อสรุปจากข้อเท็จจริงที่พบจากการวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยต้องกำหนดตัวอย่าง และพื้นที่ของการวิจัยให้ชัดเจน รวมทั้งรวบรวมข้อมูลที่ครอบคลุมบริบทของการวิจัยทั้งหมด เนื่องจากผู้วิจัยจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ และใช้เทคนิคการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดเกี่ยวกับปรากฏการณ์ ความรู้สึก ค่านิยม ประวัติ และคุณลักษณะต่าง ๆ

๔. การวิเคราะห์ข้อมูลและเสนอรายงาน การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการจำแนกและจัดระบบข้อมูลเพื่อตอบคำถามว่าคืออะไร อย่างไร และหาความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยการแยกแยะประเด็น เพื่อให้ทราบสาเหตุ ความสัมพันธ์ และกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

๕. การเขียนรายงานผลการวิจัยและจัดพิมพ์เผยแพร่ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัย ผู้วิจัยต้องเขียนรายงาน เพื่อให้ผู้อื่นทราบถึงกระบวนการการวิจัย และสิ่งที่ค้นพบจากการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะต้องเขียนรายงานตามรูปแบบของการเขียนรายงานการวิจัย และเขียนตามความจริงในสิ่งที่ค้นพบจากการวิจัย

ผลลัพธ์/ผลสำเร็จ : RESULT/R

สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

บุญธรรม จิตต์อนันต์. (๒๕๔๖). **การวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (๒๕๕๗). **ระเบียบวิธีวิจัยการสื่อสาร**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แหวดดาว พรหมเสน. (๒๕๕๔). **การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ**. **วารสาร มทร.อีสถาน**, ๔(๑),

๙๕-๑๐๒.

**องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ครั้งที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ**

ประเด็นความรู้ : ด้านการวิจัย
หัวข้อการจัดการความรู้ : ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
วันเดือนปีที่ดำเนินการ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

องค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ชื่อ - นามสกุล : ดร.นำพล ม่วงอวยพร
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ : ๐๙๖-๐๖๓๙๕๑๒
E-mail Address : Phantom๘๘๘@hotmail.com

หัวข้อ/เรื่องที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : CONTEXT/C

การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยที่เป็นสากล

รายละเอียด/วิธีการที่ได้ดำเนินการ : ACTION/A

แนวปฏิบัติที่ดีประเด็นด้าน : กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

กรอบแนวคิดการวิจัย มีความสำคัญมาก เป็นเสมือน "Roadmap" หรือ "แผนงานวิจัย" เป็นการสรุปจากแนวคิด ทฤษฎี ข้อค้นพบจากงานวิจัยต่างๆ จนได้ตัวแปรและกรอบแนวคิดที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาของการวิจัยกรอบแนวคิดที่ดีจะแฝงไปด้วย วัตถุประสงค์ ประชากร แนวคิดทฤษฎี สมมติฐานของการวิจัยในการสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูลตามหลักประชากรศาสตร์นักวิจัยควรจะต้องเก็บอยู่แล้ว แต่จะนำมาใช้หรือนำมาใส่ในกรอบแนวคิดหรือไม่นั้นเป็นอีกเรื่องในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย "ผู้ให้ข้อมูล" และ "หน่วยวิเคราะห์ข้อมูล (Unit of Analysis)" ๒ สิ่งนี้แตกต่างกัน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลอาจไม่ได้เป็นหน่วยวิเคราะห์เหมือนไปในการวิจัย นักวิจัยจะต้องระบุว่า หน่วยวิเคราะห์ข้อมูล เป็นหน่วยใด เช่น หน่วยเป็นคน หรือเป็นองค์กรในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ควรจะสร้าง "กลุ่มตัวแปร" ให้เป็นกลุ่มเพื่อให้ง่ายต่อการรันสถิติ

การสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยหนึ่งในวิธีที่ถูกนำมาใช้ คือ การยกกรอบแนวคิดทฤษฎีมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย โดยอาจเพิ่มเติมความใหม่จากข้อค้นพบในการทบทวนวรรณกรรมเพื่อเสริมเข้าไปในกรอบแนวคิดที่เป็นทฤษฎี เพื่อให้เกิดความใหม่ในงานวิจัยกรอบแนวคิดการวิจัยที่ดีควรสะท้อน เชื่อเรื่อง วัตถุประสงค์ สมมติฐานตัวแปรสถิติที่ใช้

ผลลัพธ์/ผลสำเร็จ : RESULT/R

ได้ความรู้ทางด้านการออกแบบกรอบแนวคิดวิจัยเพื่อเป็นแผนการวิจัยที่จะนำไปสู่แนวคิดหรือวิธีการค้นพบ สัมพันธ์กับปัญหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ในการเก็บแบบสอบถามหรือสร้างเครื่องมือเพื่อให้ นักวิจัยสามารถให้ข้อมูลและวิเคราะห์ผลได้อย่างถูกต้อง

องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ครั้งที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

ประเด็นความรู้ : ด้านการวิจัย
หัวข้อการจัดการความรู้ : ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
วันเดือนปีที่ดำเนินการ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

องค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ชื่อ - นามสกุล : ผศ.ดร.วีระวัฒน์ พัฒนกุลชัย
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ : ๐๘๙-๕๔๔๙๔๓๕
E-mail Address : pkc_d@hotmail.com

หัวข้อ/เรื่องที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : CONTEXT/C

การระบาดของโควิด-๑๙ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศด้านนวัตกรรมการบริหารการศึกษา : กรณีวิจัยในชั้นเรียน

รายละเอียด/วิธีการที่ได้ดำเนินการ : ACTION/A

๑. เป็นที่ทราบกันทั่วโลกว่าการระบาดของโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ การเมือง สาธารณสุข รวมทั้งการบริหารจัดการศึกษา

๒. ประเทศไทยมีการบริหารจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์โควิด-๑๙ ใน ๕ ลักษณะ ได้แก่ ๑) On Site ๒) On Hand ๓) On Demand ๔) On Air ๕) Online

๓. ผลการวิจัยในชั้นเรียนโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา พบว่าช่วงแรกของการระบาดของโควิด-๑๙ ทุกโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ทั้งหมด การบริหารจัดการรูปแบบออนไลน์นี้พบว่าผู้เรียนยังขาดแคลนเครื่องมือในการสื่อสาร เช่น โทรศัพท์มือถือ โน้ตบุ๊ก รวมทั้งระบบสัญญาณที่ขัดข้องและไม่ทั่วถึง เป็นต้น

ผลลัพธ์/ผลสำเร็จ : RESULT/R

พบว่าการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนจะต้องศึกษาวิจัยรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

**องค์ความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ครั้งที่ ๑ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๔
วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ**

ประเด็นความรู้ : ด้านการวิจัย
หัวข้อการจัดการความรู้ : ประเด็นการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน
วันเดือนปีที่ดำเนินการ : ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

องค์ความรู้ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ชื่อ - นามสกุล : ผศ.ดร.ชมภูณัฐ หุ่นนาค
เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้ : ๐๖๑-๙๕๑๖๕๙๔
E-mail Address : chompoonuch๗๒๒๙@gmail.com

หัวข้อ/เรื่องที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ : CONTEXT/C

เทคนิคการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในการวิจัยด้านนวัตกรรมการจัดการที่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน

รายละเอียด/วิธีการที่ได้ดำเนินการ : ACTION/A

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Significance of the Study) หรือหลักการและเหตุผล (Rationale) มีเทคนิคในการเขียน ดังนี้

๑. มีการไล่เรียงวิวัฒนาการ ความเป็นมา การลำดับเหตุการณ์ที่สำคัญ น่าสนใจ
๒. มีการชี้ให้เห็นถึงปัญหาอย่างชัดเจน เช่น ความรุนแรงของปัญหา การกระจายตัวของปัญหา และที่สำคัญ คือ ผู้วิจัยต้องศึกษาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ให้มาก จนเรียกได้ว่า “เป็นผู้เข้าใจปัญหาที่กำลังศึกษาอย่างแท้จริง และลึกซึ้ง”

๓. มีตัวอย่างข้อสนับสนุนที่มาที่ไปที่เชื่อถือได้

๔. มีตัวเลข สถิติ หรือเอกสาร ผลการศึกษาวิจัยมาอ้างอิง

๕. มีการสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง

๖. แสวงหาเหตุผลที่น่าเป็นไปได้จากทฤษฎี แนวคิด และความรู้ที่เกี่ยวข้อง

โดยสรุปแล้ว โครงสร้างการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา มีองค์ประกอบ ๓ ส่วนสำคัญ คือ

๑. ข้อความทั่วไปเกี่ยวกับหัวข้อวิจัย เช่น ความหมาย ความเป็นมา

๒. สถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวกับหัวข้อวิจัย เช่น ปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดที่ไม่สามารถดำเนินการได้ (ควรมีหลักฐานยืนยัน)

๓. กล่าวสรุปโดยเชื่อมโยงปัญหาที่กล่าวไว้ข้างต้น ไปสู่ความจำเป็น และความสำคัญของการวิจัย
ดังนั้น การเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหามีเทคนิค ดังนี้

๑. ส่วนนำจะเป็นส่วนที่ผู้เขียนจงใจให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในเรื่องนั้นๆ

๒. ใช้วิธีการและเทคนิคต่างๆ ตามแต่ผู้เขียนจะเห็นสมควร เช่น ใช้ภาษาที่กระตุน จูงใจ

ผู้เขียนอาจยกปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจขณะนั้นขึ้นมาอภิปราย ยกวิวัฒนาการ ความเป็นมาที่น่าสนใจ

ยกตัวอย่างในเชิงเปรียบเทียบ ชี้ให้เห็นถึง ประเด็น หรือขอบเขตที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในงานชิ้นนี้

๓. ต้องมีหลักการและเหตุผล (rationale) แสดงถึงความเป็นมาหรือภูมิหลัง (Background) หรือ ความสำคัญของเรื่องที่เขียน (justification) โดยมีการอ้างอิง ไม่ใช่ผู้วิจัยเชื่อว่า... หรือกล่าวลอยๆ...

๔. การเรียบเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือประเด็นที่ดี มีเนื้อความที่ดี แหล่งอ้างอิงที่ดี จะทำให้งานมี น้ำหนัก และเป็นเครื่องบ่งชี้ว่า เรื่องนี้มีความสำคัญ หรือน่าสนใจพอที่จะศึกษาวิจัยต่อไปหรือไม่

ยกตัวอย่าง

วิจัยเรื่อง การบริการสาธารณะสำหรับพลเมืองผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุในปัจจุบันมีจำนวนมากและนับวันจะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยข้อมูลจากต่างประเทศ พบว่า กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ ข้อมูลจากรายงานของ United Nations (๒๐๑๓) ให้ข้อมูลว่าใน ค.ศ. ๒๐๑๓ กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วมีสัดส่วนของผู้สูงอายุในสังคมสูงถึงร้อยละ ๒๓ ของประชากรทั้งหมด และคาดการณ์ว่าภายใน ค.ศ. ๒๐๕๐ สัดส่วนของประชากรสูงอายุในประเทศ พัฒนาแล้วจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓๒ เรียกได้ว่า กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุใน ระดับสุดยอด เนื่องจากมีประชากรอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ ๓๐ ของประชากรทั้งหมด ส่วนกลุ่มประเทศกำลังพัฒนามีประชากรผู้สูงอายุไม่ถึงร้อยละ ๑๐ จึงยังไม่ได้ก้าวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่า กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาก็กำลังเผชิญกับปัญหาสังคมผู้สูงอายุเช่นเดียวกัน เพราะแนวโน้ม ผู้สูงอายุในประเทศเหล่านั้นเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ อย่างรวดเร็ว โดย UN คาดการณ์ว่าใน ค.ศ. ๒๐๕๐ จะมีผู้สูงอายุ ในประเทศกำลังพัฒนาสูงถึงร้อยละ ๑๙ และใน ค.ศ. ๒๑๐๐ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๗ ในขณะที่สถานการณ์ ผู้สูงอายุของกลุ่มประเทศด้อยพัฒนาก็ก้าวไปทิศทางเดียวกัน ซึ่งสถิติดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ในค.ศ. ๒๑๐๐ ทั่วทั้งโลกจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (United Nations, ๒๐๑๓, pp. xi-xiii)

ปรากฏการณ์ดังกล่าวเป็นไปตามที่ UN วิเคราะห์ไว้ชัดเจนขึ้นทุกปี ๆ โดยจากรายงานฉบับล่าสุด United Nations (๒๐๑๙) สะท้อนให้เห็นถึงข้อค้นพบที่น่าสนใจหลายประการ ได้แก่ ประการแรก แม้ว่าอัตราการ เติบโตโตของประชากร (Population Growth) จะค่อย ๆ ลดลงก็ตาม แต่สิ่งที่เกิดขึ้นในอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า คือ ประชากรทั่วโลกจะถึงหมื่นล้านคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปแอฟริกาในแถบซบซารา (Sub-Sahara) จะมีประชากรเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดด ในมุมกลับกันประเทศญี่ปุ่นและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จะมีจำนวนประชากรถดถอยอย่างรุนแรง ส่วนแถบละตินอเมริกาที่มีจำนวนประชากรเพิ่มค่อนข้างสูง ในขณะที่ ทวีปยุโรปและอเมริกาเหนือจำนวนประชากรจะคงที่แทบไม่เพิ่มขึ้น แต่ประชากรผู้สูงอายุมากขึ้น หรือเรียกได้ ว่า มีจำนวนประชากรที่เป็นผู้สูงอายุเป็นส่วนใหญ่ ประการที่สอง ขั้นตอนของการพัฒนาเศรษฐกิจ (Stage of Economic Development) แปรผกผันกับการเพิ่มขึ้นของประชากร กล่าวคือ ประเทศที่พัฒนาแล้วจำนวน ประชากรมีแนวโน้มถดถอยหรือเพิ่มขึ้นน้อยมาก แต่ประเทศด้อยพัฒนากลับมีประชากรสูงชันอย่างก้าว กระโดด ประการที่สาม ประเทศที่นับถือศาสนาอิสลามหรือเป็นมุสลิมเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ อินเดีย ไนจีเรีย ปากีสถาน คองโก เอธิโอเปีย แทนซาเนีย อินโดนีเซีย และอียิปต์ จะเป็นกลุ่มประเทศที่มีจำนวนประชากร เพิ่มขึ้นมากที่สุดในช่วง ๓๐ ปีข้างหน้า เนื่องจากประเทศเหล่านี้ไม่มีการคุมกำเนิด เพื่อไม่ให้ขัดกับหลักความ เชื่อของศาสนา นอกจากนี้ มีประเทศในกลุ่มอื่นที่มีจำนวนประชากรสูงลำดับต้น ๆ เช่นเดียวกัน เช่น จีน สหรัฐอเมริกา และอินโดนีเซีย (United Nations, ๒๐๑๙, pp. ๑-๒)

ส่วนสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทย พบว่า โครงสร้างด้านประชากรของประเทศไทยเข้าสู่การเป็น “สังคมสูงวัย” (Aged Society) นับตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยมีสัดส่วนประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ ๑๐ ต่อมาในพ.ศ. ๒๕๕๐ มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุร้อยละ ๑๒.๒ จากนั้นในพ.ศ. ๒๕๕๔ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ

๑๔.๙ และในพ.ศ. ๒๕๕๗ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๖.๗ รวมถึงในพ.ศ. ๒๕๖๐ ประชากรไทยมีจำนวน ๖๗.๖ ล้านคน แบ่งเป็นเพศชาย ๓๓ ล้านคน และเพศหญิง ๓๔.๖ ล้านคน เป็นประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ๑๑.๓ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๗ ของประชากรทั้งหมด โดยแบ่งเป็นเพศชาย ๕.๐๘ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๕.๔ และเพศหญิง ๖.๒๓ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๘.๐ โดยผู้สูงอายุอยู่ในกลุ่ม ๓ ช่วงวัย คือ ผู้สูงอายุวัยต้น (อายุ ๖๐-๖๙ ปี) ผู้สูงอายุวัยกลาง (อายุ ๗๐-๗๙ ปี) และผู้สูงอายุวัยปลาย (อายุ ๘๐ ปีขึ้นไป) ทั้งนี้ช่วงวัยที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ช่วงวัยต้น ร้อยละ ๕๗.๔ ของผู้สูงอายุทั้งหมด และจากการคาดการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์” (Complete Aged Society) ในพ.ศ. ๒๕๖๔ กล่าวคือ ประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด และจากนั้นประเทศไทยจะเข้าสู่ “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” (Super Aged Society) เมื่อประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ ๒๘ ของประชากรทั้งหมดในพ.ศ. ๒๕๗๔ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, <http://www.nso.go.th/sites/๒๐๑๔/DocLib๑๔/News/๒๕๖๑/๐๔-๖๑/No๐-๐๔-๖๑-๑.pdf>, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๓)

จากผลจากการสำรวจจำนวนประชากรผู้สูงอายุทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า กลุ่มประเทศพัฒนาแล้ว ก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์แล้ว ขณะที่ประเทศอื่น ๆ รวมถึงประเทศไทยที่กำลังก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์และสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในอนาคตอีกไม่กี่ปี ซึ่งวิกฤตดังกล่าวทำให้แต่ละประเทศต้องกลับมาย้อนทบทวนตนเองว่า ผู้สูงอายุในปัจจุบันเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไร และรัฐได้เตรียมมาตรการรองรับสถานการณ์ดังกล่าวไว้อย่างไรบ้าง เพื่อไม่ให้ประสบกับปัญหาที่วุ่นวายและสลับซับซ้อนในอนาคต ซึ่งข้อมูลจากการสำรวจ พบว่า ในพ.ศ. ๒๕๖๐ ผู้สูงอายุที่ยังคงทำงานหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวมี ๓.๙ ล้านคน หรือร้อยละ ๓๕.๑ โดยอาชีพที่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทำ ๕ อันดับแรก ได้แก่ ๑) ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตร ๒) ผู้ปฏิบัติงานบริการและจำหน่ายสินค้า ๓) ผู้ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐาน ๔) ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง และ ๕) ผู้ปฏิบัติงานด้านเครื่องจักรและด้านการประกอบ ในอีกด้านหนึ่ง พบว่า แหล่งรายได้หลักของผู้สูงอายุส่วนใหญ่มาจากบุตร ถึงร้อยละ ๓๔.๗ รองลงมา คือ จากการทำงานของสูงอายุเอง ร้อยละ ๓๑ และได้รับจากเบี้ยยังชีพของทางราชการ ได้แก่ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพผู้พิการ ร้อยละ ๒๐ โดยผู้สูงอายุเกินกว่าครึ่งหนึ่ง ประมาณร้อยละ ๕๐.๓ รู้สึกว่าตนเองมีรายได้เพียงพอ ส่วนผู้สูงอายุ ร้อยละ ๑๘.๕ รู้สึกว่าตนเองมีรายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีพ ส่วนสุขภาพของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลางหรือเป็นปกติ ร้อยละ ๔๓.๒ และมีสุขภาพดีเกือบร้อยละ ๔๐ โดยรวมแล้วผู้สูงอายุไทยยังคงได้รับสิทธิในสวัสดิการการรักษาพยาบาล ร้อยละ ๙๙.๒ ซึ่งสิทธิในสวัสดิการการรักษาพยาบาลหลักที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นสิทธิมาจากบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า สิทธิข้าราชการหรือข้าราชการบำนาญ และสิทธิประกันสังคมหรือกองทุนเงินทดแทน มีเพียงร้อยละ ๐.๘ ของผู้สูงอายุเท่านั้นที่ไม่มีสวัสดิการการรักษาพยาบาลหลัก ขณะที่ผู้สูงอายุไทยที่อยู่ลำพังคนเดียว หรืออยู่กับคู่สมรสเท่านั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๖.๓ ในพ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นร้อยละ ๑๐.๘ ในพ.ศ. ๒๕๖๐ ในขณะที่ผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังกับคู่สมรสเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๗ ในพ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นร้อยละ ๒๓.๓ ในพ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งหากผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังคนเดียวหรืออยู่กับคู่สมรสเท่านั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นไปอีก ก็จะมีผลต่อการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาว (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, <http://www.nso.go.th/sites/๒๐๑๔/DocLib๑๔/News/๒๕๖๑/๐๔-๖๑/No๐-๐๔-๖๑-๑.pdf>, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๓)

ส่วนนโยบายและมาตรการของภาครัฐที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการดูแลและพัฒนาผู้สูงอายุในแง่มุมต่าง ๆ ที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดบริการสาธารณะที่แก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุ ดังนี้ (ฉัตรสุมน พงศ์ภิณูโย, ๒๕๕๘, หน้า ๑๕๔-๑๕๗)

เริ่มมีนโยบายและแผนด้านผู้สูงอายุที่เป็นรูปธรรมหลังจากการประชุมสมัชชาโลกว่าด้วยผู้สูงอายุ ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรเลีย ในพ.ศ. ๒๕๒๕ รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติขึ้น เพื่อทำหน้าที่ร่างแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ ๑ แต่แผนดังกล่าวไม่มีแผนดำเนินการที่ชัดเจน ต่อมา พ.ศ. ๒๕๓๐ เริ่มมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ชัดเจนมากขึ้นทั้งการบริการด้านสังคมสงเคราะห์และบริการสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ เช่น นโยบายการให้การรักษาพยาบาลฟรีแก่ผู้สูงอายุ การจัดให้มีเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุ การนำร่องศูนย์บริการผู้สูงอายุในชุมชนโดยชุมชน การจัดตั้งคลินิกผู้สูงอายุในโรงพยาบาลรัฐ และการสนับสนุนให้มีชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น

ต่อมาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๕ - พ.ศ. ๒๕๓๙) มีการตั้งหน่วยงานเพื่อรองรับงานด้านผู้สูงอายุ เช่น กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข จากนั้นในพ.ศ. ๒๕๔๐ มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งมีมาตราสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้สูงอายุ ๒ มาตรา คือ มาตรา ๕๔ กำหนดว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และมาตรา ๘๐ “รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้” ถัดมาในช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ มีการประกาศปฏิญญาผู้สูงอายุไทย ร่างพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ และการจัดทำแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ ๒

หลังจากนั้น ในพ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการตั้งกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขึ้นและกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบเกี่ยวกับผู้สูงอายุโดยตรง ๓ หน่วยงาน คือ ๑) กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ ทำหน้าที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์คนชรา และศูนย์บริการผู้สูงอายุ ๒) สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ (สท.) รับผิดชอบงานด้านนโยบายและมาตรการการส่งเสริม การคุ้มครอง พิทักษ์สิทธิการส่งเสริมศักยภาพ และกฎหมายผู้สูงอายุ และ ๓) สำนักงานปลัดกระทรวง ทำหน้าที่กำกับดูแลงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด โดยเน้นดูแล ส่งเสริม และจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุในระดับจังหวัด ต่อมาในพ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐสภาได้รับรองพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ เพื่อให้ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครองในด้านต่าง ๆ และหน่วยงานภาครัฐทั้งหลายได้ออกประกาศกระทรวง และระเบียบ เพื่อรองรับสิทธิของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น กระทรวงมหาดไทย ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์ เพื่อการยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่ยากจนและด้อยโอกาสทั่วประเทศผ่านองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญกับการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตามมาตรา ๑๑ (๑๑) และออกกฎกระทรวงกำหนดเรื่องการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ตาม มาตรา ๑๑ (๕)

จากนโยบายและมาตรการภาครัฐข้างต้น ซึ่งให้เห็นว่า การบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุมุ่งเน้นความรับผิดชอบต่อ บทบาท หน้าที่ของหน่วยงานราชการในส่วนกลางเป็นสำคัญ ส่งผลให้รัฐบาลส่วนกลางเพียงลำพังไม่อาจตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และหากปล่อยให้ดำเนินการในลักษณะดังกล่าวต่อไป ย่อมส่งผลให้รัฐต้องรับมือกับปัญหาของผู้สูงอายุที่ย่างยากและสลับซับซ้อนมากขึ้นในอนาคต จึงนำไปสู่การกระจายอำนาจการบริการสาธารณะแก่ผู้สูงอายุไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นทางออกหนึ่งที่จะนำไปสู่การจัดบริการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการและปัญหาของผู้สูงอายุได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดและเข้าใจบริบทในพื้นที่ของตนเองเป็นอย่างดี ประกอบกับการมีสายการบังคับบัญชาที่สั้นลง มีอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

ในพื้นที่ ย่อมทำให้การบริการสาธารณะนั้น ๆ มีความคล่องตัว รวดเร็วมากขึ้น นอกจากนั้นประชาชนยังสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา และได้เรียนรู้ในการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของพื้นที่ได้สูงกว่ารวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี ๒ รูปแบบ ประกอบด้วย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) องค์กรบริหารส่วนจังหวัด ๒) เทศบาล ประกอบด้วย (๑) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่น ซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล (๒) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมชนที่มีประชาชนตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ คน ขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอสมควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง โดยเทศบาลเมืองมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย และความสะอาด สร้างและบำรุงถนนและท่าเรือ ดับเพลิงและกักภัย จัดการศึกษา ให้บริการสาธารณสุข ส่งคัมภีร์ และรักษาวัฒนธรรมอันดีในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังอาจจัดให้มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการอื่น ๆ ได้ตามสมควร และ (๓) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีประชาชน ตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ คน ขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอสมควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร และ (๓) องค์กรบริหารส่วนตำบล ส่วนอีกประเภทหนึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา (สถาบันพระปกเกล้า, <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๓)

ในการวิจัยการบริการสาธารณะสำหรับพลเมืองผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ ประกอบด้วย ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี คณะผู้วิจัยเน้นศึกษาในส่วนของเทศบาลเมือง โดยเลือกเทศบาลเมืองหนึ่งแห่งต่อหนึ่งจังหวัดเฉพาะในพื้นที่เทศบาลเมืองที่มีจำนวนผู้สูงอายุมากที่สุด ได้แก่ ๑) เทศบาลเมืองไทรโยค จังหวัดนครปฐม ๒) เทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ๓) เทศบาลเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี และ ๔) เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เนื่องจากเทศบาลเมืองในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ มีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง เป็นท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแต่ละพื้นที่ที่มีความหลากหลายของประชากรและบริบทของพื้นที่สูงมาก กล่าวคือ มีความเจริญทางวัตถุ ระบบสาธารณูปโภคที่ทั่วถึง มีทั้งโรงพยาบาล สถานศึกษา โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งชุมชนบ้านจัดสรร ซึ่งมีทั้งคนในพื้นที่ดั้งเดิม คนที่ย้ายเข้ามาใหม่ และคนต่างด้าว ในอีกฟากฝั่งหนึ่งเป็นชุมชนที่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทั้งสวนผลไม้ พืชไร่ ปลูกข้าว และเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ ยังเป็นจังหวัดที่ต้องเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย จากข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ พบว่า สถิติผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปในจังหวัดนครปฐม ณ วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ สูงถึง ๑๕๒,๐๓๐ คน แบ่งเป็นเพศชาย ๖๔,๖๑๗ คน และเพศหญิง ๘๗,๔๑๓ คน จากประชากรจำนวนทั้งสิ้น ๙๒๐,๐๓๐ คน ส่วนจังหวัดกาญจนบุรี มีผู้สูงอายุสูงถึง ๑๓๑,๑๓๔ คน แบ่งเป็นเพศชาย ๕๙,๓๐๘ คน และเพศหญิง ๗๑,๘๒๖ คน ขณะที่จังหวัดราชบุรีมีผู้สูงอายุสูงถึง ๑๕๗,๔๓๐ คน แบ่งเป็นเพศชาย ๖๗,๕๙๒ คน และเพศหญิง ๘๙,๘๓๘ คน และจังหวัดสุพรรณบุรีมีผู้สูงอายุสูงถึง ๑๖๗,๑๓๖ คน แบ่งเป็นเพศชาย ๗๒,๐๕๐ คน และเพศหญิง ๙๕,๐๘๖ คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, <http://www.dop.go.th/th/know/side/๑/๑/๒๓๘>, ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๓) ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่า จำนวนผู้สูงอายุที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ภาครัฐเสียค่าใช้จ่ายในการดูแลและการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย โดยที่ผ่านมามีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการจัดบริการสาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สร้างหลักประกันด้านรายได้ ส่งเสริมการออมวัยหลังเกษียณ สร้างหลักประกันด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาลที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สร้างองค์กรในการเรียนรู้ของผู้สูงอายุ เช่น โรงเรียนผู้สูงอายุ

จากการบริการสาธารณสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่ผู้สูงอายุที่ผ่านมา พบว่า ยังประสบปัญหาหลาย ๆ ประการ เนื่องจากการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางนั้น เป็นการถ่ายโอนเพียงบทบาทหน้าที่ แต่ทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นในการบริการสาธารณสุขไม่ได้ถูกถ่ายโอนมาด้วย นอกจากนี้ กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับบางส่วนที่ใช้ในการปฏิบัติงานยังเป็นอุปสรรคในการจัดบริการสาธารณสุข ทำให้การบริการสาธารณสุขเหล่านั้นไม่สามารถแก้ปัญหา ตอบสนองความต้องการ และช่วยสร้างเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริการสาธารณสุขสำหรับพลเมืองผู้สูงอายุในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนล่าง ๑ เพื่อพัฒนาการบริการสาธารณสุขที่เกิดจากการตื่นตัว ตื่นรู้ และการมีส่วนร่วมของพลเมืองผู้สูงอายุเป็นสำคัญ อันจะนำไปสู่การสร้างการบริการสาธารณสุขใหม่ที่สามารถแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ได้อย่างแท้จริงต่อไป

ผลลัพธ์/ผลสำเร็จ : RESULT/R

- ๑) ได้ข้อมูลความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ชัดเจนและเพียงพอที่จะนำไปสู่การตั้งคำถามการวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย และองค์ประกอบอื่น ๆ ในการทำวิจัย
- ๒) นำไปสู่การนำเสนอผลการวิจัยที่สมบูรณ์ และพบข้อค้นพบในเชิงลึกที่เป็นประโยชน์สำหรับการจัดทำข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติการ
- ๓) ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับชาติที่อยู่ในฐาน TCI
- ๔) รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์นำไปเผยแพร่ในห้องสมุดต่าง ๆ และเผยแพร่ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นประโยชน์กับผู้สนใจทั่วไป